

Complexnummer: 520316

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Ossenbroek

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

520317, 520318, 520319

Woonplaats

Beers NB

Gemeente

Land van Cuijk

Provincie

Noord-Brabant

Locatie van het hoofdobject

Heuf 16, 5437 NA te Beers NB

Complexomschrijving

OMSCHRIJVING COMPLEX

De oorsprong van de historische buitenplaats Ossenbroek ligt tenminste in de achttiende eeuw. Op de zogenoemde Tranchot-kaart uit 1803-1820 staan het huis en rastervormig ingedeelde bospercelen afgebeeld. In de eerste helft van de negentiende eeuw werden de vijver ten noorden van het huis en de bijbehorende bosschages aangelegd. De huidige buitenplaats omvat een carrévormig complex van herenhuis met economiegebouwen, duiventil en toegangshek, omgeven door tuin met vijver en linden-, eiken- en platanenlanen. Een gedeelte van de buitenplaats heeft een meer utilitair karakter met wei- en bouwland en bossen met rabatten. Het huidige karakter wordt nog steeds bepaald door de ontginningstructuur met greppels, ingevuld met een afwisseling van landgoed- en buitenplaatsfuncties. Daarmee is het een typerend voorbeeld van een kleinschalige Brabantse buitenplaats. Een jachtopzienerswoning maakt het beeld compleet.

Waardering:

De historische buitenplaats Ossenbroek is van algemeen belang vanwege: - de ontstaansgeschiedenis als een vanuit landbouw ontstane buitenplaats met kenmerkende onderdelen zoals boeren/herenhuis, duiventil, lanen (met vanouds voorpootrecht), slingervijver enz.; - de in dit gedeelte van het land zeldzame typologie van een gesloten hofstede; - de in functioneel opzicht kenmerkende jachtopzienerswoning; - de zeldzaamheid en gaafheid van dit soort kleinschalige, maar zeer typerende Brabantse buitenplaatsen met een nadrukkelijke verwevenheid van schoonheid en nut.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 520317

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	30 september 2002
Kadaster deel/nr	82819/146

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Beers NB		Land van Cuijk		Noord-Brabant			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Heuf	16			5437 NA	Beers NB		
Heuf	18			5437 NA	Beers NB		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Cuijk		N				605	
Cuijk		N				604	

Omschrijving**

HUIS (onderdeel 1)

Omschrijving:

Het huis bestaat uit enkele woon- en bedrijfsgebouwen en muren rond een rechthoekige binnenplaats. De buitenplaats is door middel van enkele grote en kleine poorten ontsloten. Tegenover de hoofdingang bevindt zich een hek met hardstenen pijlers voorzien van bollen en een smeedijzeren hekwerk. Middenop de binnenplaats een houten duiventil, voor het huis leilinden. Het pand is gezien de verhoudingen van de schuifvensters gebouwd in de tweede helft van de achttiende eeuw, mogelijk deels met gebruikmaking van oude bakstenen. Blijkens een gedenksteen bij de hoofdingang van het woonhuis in 1850 verbouwd - wellicht is toen de huidige hoofdingang gemaakt. De plaat draagt het opschrift 'HUIS OSSENBROEK 1850'. Het complex is tussen 1972-1976 gerestaureerd en verbouwd naar ontwerp van architect J. de Jong uit Schayk. Enkele grote schuren zijn toen - of reeds omstreeks 1969 - gesloopt.

Oostelijk op de binnenplaats bevindt zich het hoofdgebouw, het woonhuis, een langgerekt eenlaags pand onder wolfdak met rode oud-Hollandse pannen. In de kopgevels zijn vlechtingen toegepast. Het pand is voorzien van een slemplaag. Rondom zijn veelruits schuifvensters met luiken toegepast. Inwendig heeft het pand nog gedeeltelijk de oude structuur die herinnert aan de oude scheiding tussen heren- en boerenhuis die tot 1976 bestond. Sindsdien heeft het pand geen agrarische bestemming meer. Er zijn diverse oude binnenmuren, balklagen, deuren en deuromlijstingen enz. bewaard.

Aan de andere zijden van de binnenplaats eenlaags schuren, bergingen, garage, voorzien van zadel- en schilddaken. Deze gebouwen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

bevatten onder andere nog gedeelten van oude kapconstructies.

Waardering:

Het huis Ossenbroek, waarschijnlijk gebouwd in de tweede helft van de achttiende eeuw en meermalen verbouwd, is van algemeen belang vanwege: - de typologie van het huis, een ommuurde hofstede met woon- en economiegebouwen; daarmee is het een kenmerkend en zeldzaam voorbeeld van een tot buitenplaats geëvolueerde boerderij; - bijzondere onderdelen die refereren aan de status en het gebruik van het huis zoals duiventil en jachtkamer; - het hekwerk; - naast een betrekkelijk gave hoofdvorm zijn veel oorspronkelijke details en constructies bewaard.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Monumentnummer*: 520318

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	30 september 2002
Kadaster deel/nr	82819/153

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Beers NB	Land van Cuijk	Noord-Brabant

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Beers	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Cuijk	N			602
Cuijk	N			604
Cuijk	N			605
Cuijk	N			606
Cuijk	N			601
Cuijk	R			6
Cuijk	N			603
Cuijk	R			31

*Omschrijving***

PARKAANLEG (onderdeel 2)

Omschrijving:

Het park van Ossenbroek bestaat in hoofdzaak uit twee gedeelten. In de zuidoostelijke hoek een eenvoudige tuinaanleg met gazons, bosschages en slingervijver nabij het huis (1). Een meer landgoedachtig gedeelte met lanen, bossen, bouw- en grasland beslaat het noorden en westen van de buitenplaats. Ten zuiden van het huis, tenslotte, staat de jachttopzienerswoning (3).

De begrenzing is als volgt. Ten oosten van de voorgevel van het huis bevindt zich een strook die de oostelijke grens van de buitenplaats vormt en bestaat uit de eiken aan weerszijden van de weg en de ten westen daarvan gelegen greppel en lindenrijen en -lanen. De greppel heeft twee westelijke haakse aantakkingen. De zuidelijke vormt de noordelijke grens van het parkgedeelte, ten zuiden van de noordelijke loopt de grens van de hele buitenplaats. De noordelijke is gedeeltelijk met eiken beplant. De zuidgrens van de buitenplaats en het parkgedeelte wordt gevormd door de geknikte eikenlaan. De westelijke grens loopt ten oosten van de weg.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het parkachtige gedeelte ligt in het zuidoosten van de buitenplaats en is, zoals reeds aangegeven, omgeven door lanen en greppels. Ten noorden en oosten van het huis bevinden zich gazons. Ten noorden daarvan de langwerpige, slingerende vijver met daarin enkele kleine eilandjes. De vijver is ontstaan in de eerste helft van de negentiende eeuw. Omstreeks 1850 had hij een compactere vorm. De huidige vorm is sinds omstreeks 1900 niet meer veranderd. Wel is, volgens informatie van de huidige eigenaar, het tuinhuis verdwenen. Halverwege de vijver bevond zich waarschijnlijk een brug (naar het tuinhuis) die ook is verdwenen. De vijver is vrijwel geheel door loofbos (onder andere eiken en acacia's, ook rododendrons) omgeven. Mede vanwege de bescheiden accidentatie ademt de vijver een zeer besloten sfeer. Ten zuiden van het huis is de weg, ten westen een moestuin en een grasveld. Vroeger (omstreeks 1900) was het hele parkgedeelte opener, waardoor er beter zicht was van het huis naar de vijver en naar het westelijke deel van de buitenplaats. De huidige beslotenheid komt meer overeen met de situatie van rond 1850.

Ten zuiden van het huis bevindt zich een driehoekige plaats, gedeeltelijk beplant met rododendrons, waarop verschillende lanen uitkomen. Ten zuiden daarvan ligt - in een half open, half besloten context - de boswachterswoning aan een platanenlaan.

Het westelijke gedeelte van de buitenplaats bestaat uit een eenvoudige rasterstructuur ingevuld met grasland, loof- en naaldhout, deels in de vorm van rabatten. Deze structuur bestond reeds omstreeks 1800 en is sindsdien niet fundamenteel gewijzigd. Dit meer utilitaire gedeelte is ook ten noorden van het eigenlijke park doorgezet in de vorm van bouwland - het perceel tussen twee greppels dat hierboven reeds werd aangeduid.

Waardering:

De parkaanleg van Ossenbroek is van algemeen belang vanwege: - de gelaagdheid van de buitenplaats, die bestaat uit ontginningsstructuren zoals greppels, deels ingevuld met parkachtige elementen; - de mengeling van agrarische en sierelementen, zoals bospercelen met rabatten, akker- en weiland enerzijds en de slingerende vijver met eilandjes, accidentatie en bos anderzijds; - de fraaie lanen met eiken-, linden- en platanenbeplanting die fungeren als structurerende elementen die de buitenplaats verweven met de omgeving en vanwege het voorpootrecht wortels hebben in de bedrijfsvoering van de buitenplaats; - de schoonheid van de opbouw van de buitenplaats, getypeerd door een afwisseling van open en gesloten onderdelen én van rechthoekige en meer landschappelijke onderdelen.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 520319

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	30 september 2002
Kadaster deel/nr	82819/114

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Beers NB	Land van Cuijk	Noord-Brabant

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Beers	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Cuijk	N			601

*Omschrijving***

JACHTOPZIENERSWONING (onderdeel 3)

Omschrijving:

De jachtopzienerswoning is omstreeks 1930 gebouwd op een bescheiden verhoging. Het is een gedeeltelijk onderkelderd pand van één bouwlaag op een asymmetrische plattegrond. Het pand is opgetrokken in baksteen, wit bepleisterd en voorzien van een zwarte plint. Het samengestelde schilddak is gedekt met rode verbeterde Hollandse pannen en voorzien van een dakkapel onder lessenaarsdak. De voorgevel heeft een veranda. Er zijn verschillende vensters toegepast, voorzien van onderluiken.

Waardering:

De omstreeks 1930 gebouwde jachtopzienerswoning van Ossenbroek is van algemeen belang vanwege: - de kernmerkende functie van het pand op een zo nadrukkelijk voor sieraad, landbouw én jacht gebruikte buitenplaats; - de visuele en functionele samenhang met de buitenplaats; - de enigszins rustieke, op de landelijke omgeving geënte vormgeving met asymmetrische plattegrond en veranda.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Bijgebouwen kastelen enz.	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument